

ARTS

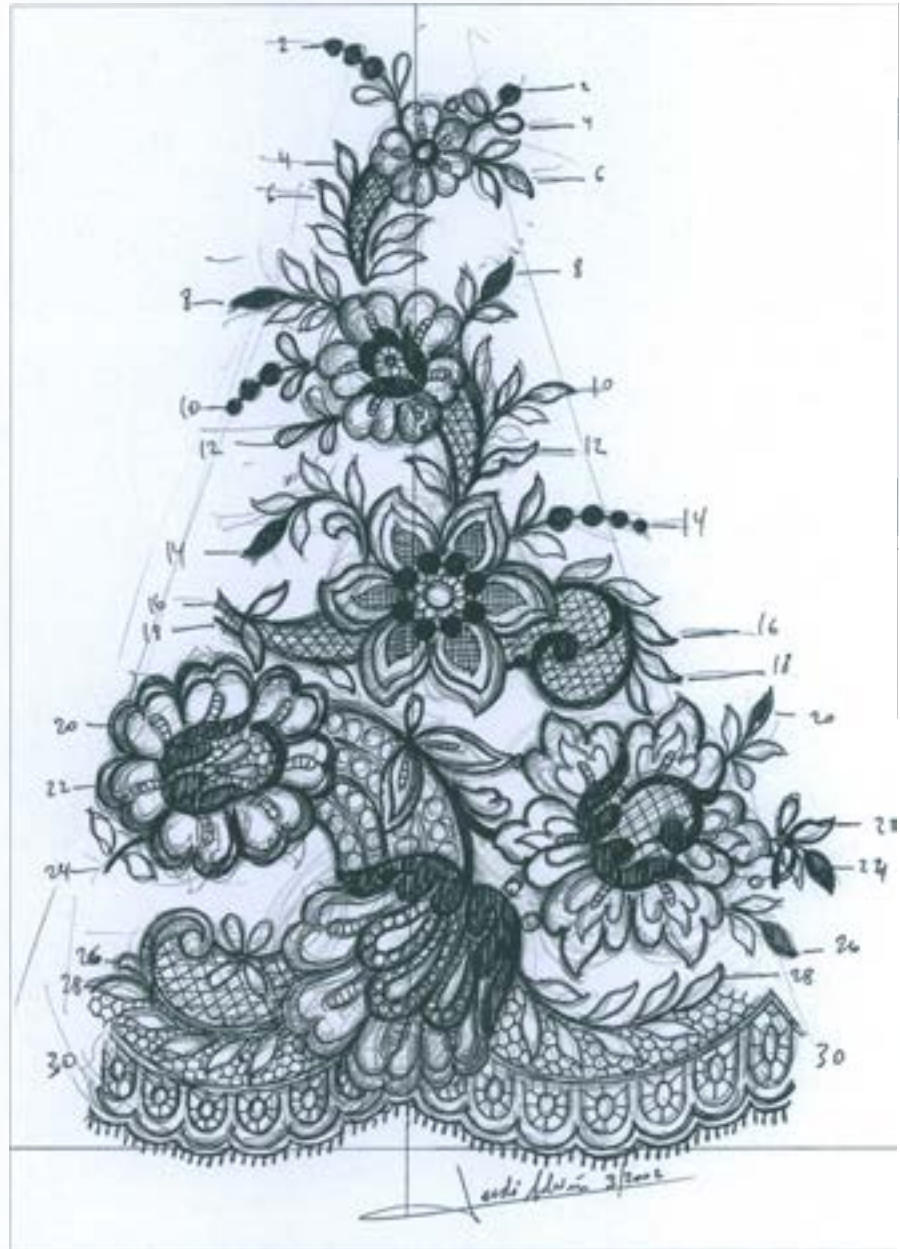
Les puntes: un teixit d'art

Quirze Noheras i Meles Must

Per al ciutadà aliè a l'indústria tèxtil, els teixits de punt són principalment articles elàstics i voluminosos; com a exemples, esmentarà els jerseys, la roba interior, els mitjons, etc. En canvi, no acostuma a saber que molts dels articles destinats a teixits elàstics, tuls, blondes i puntes, s'han produït utilitzant la tècnica del teixit de punt, concretament del teixit de punt per ordit.

El teixit de punt per ordit, tècnica que té els seus orígens a finals del segle XVIII, combina els avantatges del teixit de calada i del teixit de punt de *recollida*. Tal com succeeix en el teixit de calada, l'entrega dels fils es fa des de plegadors d'ordit que es distribueixen verticalment en relació al teixit; malgrat això, no queden disposats en forma plana, sinó com a bucles de fil entrelligats, essent aquesta una de les característiques que defineix el teixit de punt, la malla.

Mentre que alguns sectors de l'indústria tèxtil tenen materials i informacions molt amplis, en el sector de les puntes aquest tipus de literatura tècnica i informativa és molt limitada i poc divulgada. Malgrat això, les aportacions destinades a enriquir els fons bibliogràfics -pel que fa referència a història i moda- són cada vegada més importants. Són molt diverses les definicions de puntes que he trobat en les obres consultades. En alguns casos s'arriba a diferenciar entre *puntes*, *puntes genuïnes* i *puntes antigues*. No tinc, per tant, la intenció d'aportar una nova definició, sinó simplement de fer notar que una de les característiques del teixit de puntes és precisament la part que no es veu, o sigui, els forats. Per això, parlar de puntes vol dir en molts casos referir-se a un *teixit amb molts forats*, cosa que també és acceptada com una forma simple de definició.

La producció mecànica de puntes certament va fer decaure les fetes a mà, ja que aquestes no podien competir al no poder ser produïdes amb la rapidesa que ho feien les puntes teixides en teler. La mecanització va fer baixar els preus de forma considerable i les van popularitzar, de tal manera que al multiplicar-se la producció van deixar de ser exclusives i es van convertir en un producte a l'abast de la gran majoria.

Actualment hi han cinc maneres distintes de produir puntes a màquina: Crochet, Leavers, Brodats, Torchon (les màquines precursors de les actuals eren conegudes como a Barmen) i Raschel.

L'aposta de *Galler Textiles* per a la producció de puntes són les màquines Raschel, nom que prové d'Elisabeth Félice Rachel, coneguda com a *Félix*, actriu d'art dramàtic en la comèdia francesa de mitjans del segle XIX. Els seus vestits adornats amb puntes es van posar de moda a París i van ser la font d'inspiració dels dissenyadors de tot Europa. Des del seu inici, aquestes màquines evolucionaren i es convertiren en les d'alta velocitat, tècnicament molt avançades i controlades per ordinador, tal com les que coneixem avui.

Les nombroses aplicacions de la màquina Raschel es deuen no només a la incorporació en alguns casos de tècniques innovadores pel que fa a l'elaboració del dibuix, sinó també a l'elevat nombre de barres de passadors. Es poden muntar fins a un total de 78 barres i si pensem que cada una d'elles pot actuar amb independència de les demés, fàcilment comprendrem la gran varietat de combinacions de dibuixos que s'hi poden fer. A més, gràcies als mecanismes i tècniques de dibuix que es fan servir en els distints models de màquines (Multibarra, Jacquardtronic, Textronic) es pot aconseguir una àmplia gamma de productes que satisfacin les exigències del mercat.

Dels mecanismes i tècniques utilitzats, la tècnica Jacquard requereix una menció especial. Quan en el teixit de

punt per ordit parlem de Jacquard, volem dir que malgrat que tota la barra Jacquard executi un moviment de desplaçament totalment uniforme, cada passador pot, per sí mateix, provocar el desplaçament lateral d'una agulla. A diferència dels antics capçals del tipus Verdcl de funcionament completament mecànic amb nuat des dels capçals a les pues de desplaçament, els passadors Jacquard d'avui són controlats a través de tecnologia piezoelèctrica.

El dibuix d'una punta es produeix al mateix temps que el fons, quina estructura base, en forma de petites repeticions, està formada per una multitud de fils quines evolucions, dins del motiu, es receteixen de forma ordenada segons formes i tamany. És fonamental estudiar en detall cada tipus de fons, ja que la forma en que les distintes trames es desplacen en reacció al dibuix, pot afectar l'aspecte visual, tant del motiu com dels fons, així com també les propietats físiques del teixit.

Però abans de teixir, s'ha de preparar el *dibuix tècnic*, també anomenat posada en carta, que consisteix en la representació independent de cada un dels fils que intervenen en un mateix *rapport* o àrea mínima de motiu, a partir de la que el treball

dels fils, i per tant del dibuix, es repeteix, obtenint lligats complexos que permeten l'obtenció tècnica dels motius artístics de tipus floral o geomètric que estiguin representats en un disseny. D'aquest pas -reproduir tècnicament els moviments de cada fil- depèn l'aspecte final del disseny, també anomenat *esquisse*.

El passos necessaris per a completar un *dibuix tècnic* o *posada en carta* a partir del disseny són els següents:

1. Estudi de la distribució dels fils.
2. Ampliació del disseny.
3. Transferència del disseny sobre paper tècnic.
4. Estandarització del muntatge o *stops*.
5. Realització del dibuix tècnic.
6. Preparació de l'esquema de muntatge.
7. Lectura del dibuix, on s'anotaran les distintes evolucions del fils que componen la punta.

Avui en dia, un disseny es converteix en dibuix de la forma que sempre s'ha fet. Només han canviat les eines: el llapis s'ha substituït per un teclat i per un llapis digitalitzador i els passadors que donen forma al dibuix ja no són desplaçats per *mallons* sinó per impulsos electrònics provinents de mecanismes SU o des de sistemes de Jacquard piezo. També és possible obtenir una simulació de la punta acabada: així es pot tenir una idea de l'aspecte que tindrà després d'estar sotmesa a un acabat tèxtil i abans de ser teixida.

Quirze Noheras

L'elaboració d'una col·lecció de puntes es fa considerant els paràmetres següents:

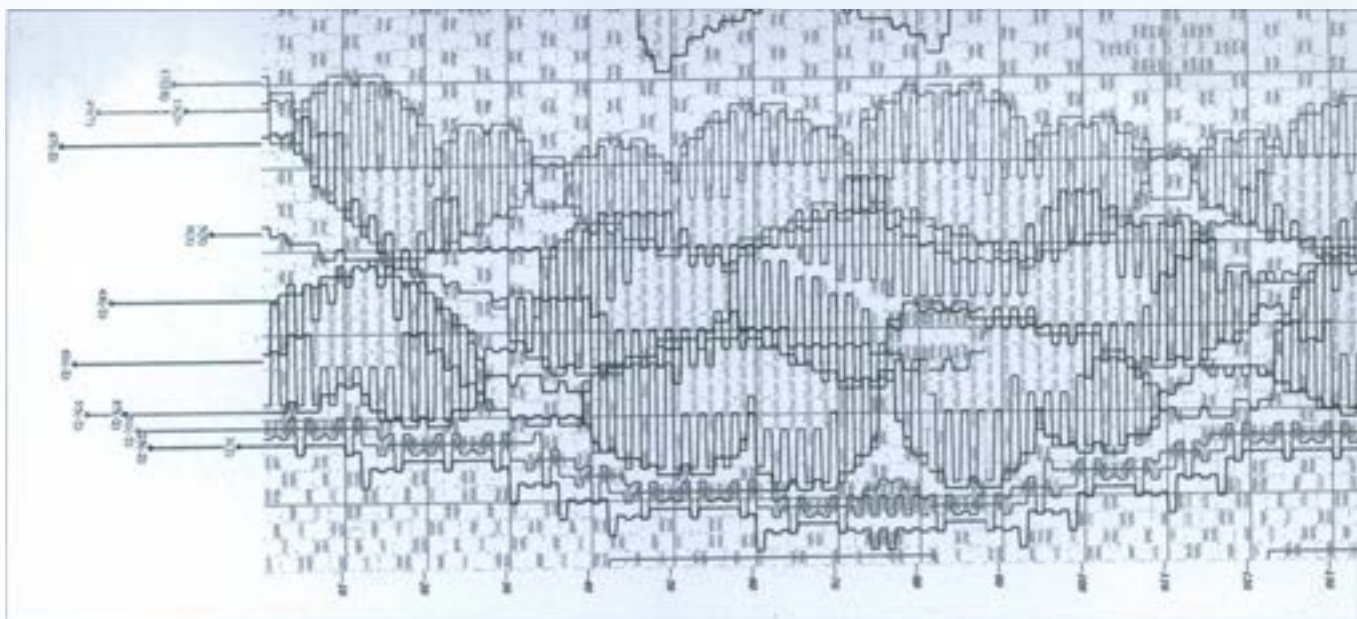
1. Les tendències de moda del mercat.
2. El Parc tecnològic de l'empresa.
3. Les sol·licituts concretes dels clients.

Les puntes són un element decoratiu de les peces de roba interior, Per això, l'estètica visual és el factor principal des del moment de l'elecció. Tots els dissenyadors, tan els de peces com els de teixits, estan al dia de l'evolució de moda, tendències i colorit del mercat. És indispensable, doncs, començar una col·lecció en un punt de partida que coincideixi amb les tendències de moda del mercat. Aquestes tendències, que definim en cada col·lecció, seran el nostre punt d'*inspiració* per al desenvolupament de la col·lecció enfocada a cada un dels mercats. Tots els elements de màrqueting, *gadgets*, colors, etc. que ajudin al client a captar aquesta *història* són essencials.

Pel que fa al parc tecnològic, és molt important que la col·lecció sigui molt equilibrada a nivell de tecnologia i *rapports* per a assegurar el correcte funcionament de les màquines. En cada tendència hi figuren mostres de totes les tècniques, que en el cas de *Galler Textiles* són Jacquardronics, Textronics i binàries.

Les sol·licituts dels comercials es recullen setmanalment i queden reflectides en un document. Gairebé sempre hi ha noves demandes i com que moltes d'elles no es desenvolupen físicament, cal que el departament les combini dins de la col·lecció. També els clients aporten idees molt bones que es desenrotllen amb independència de la decisió de compra final del client. A vegades, les creacions es fan per a mercats específics. El conjunt de les sol·licituts comercials i de les creades pel departament de disseny, forma la col·lecció.

Als dissenyadors també s'els anomena *esquisseurs*, mot que en francès vol dir projectista.

El dissenyador ha de ser una persona molt creativa que domini el dibuix i que coneixi les limitacions tècniques de les puntes, a fi de que el dibuix sigui realitzable. Un cop fet el primer bocet, cal estudiar el pasatge dels fils i deixar el dibuix enllestit per a que els tècnics puguin fer la *posada en carta*. Això comporta un treball de 1 a 3 dies, segons la dificultat del disseny. La formació dels *esquisseurs* s'ha de fer a la pròpia empresa perquè, lamentablement aquesta tècnica no s'ensenya a cap escola tèxtil del nostre país.

Setmanalment es trien els dibuixos per a la col·lecció i, si hi han encàrrecs, es fa la *posada en carta*.

En el departament de disseny de *Galler Textiles* es fan dues col·leccions. Ambdúes es presenten a *Interfilière*, el setembre a Lió i el gener a París. Com a curiositat, esmentar que els teixits de roba interior es presenten abans que els d'exterior: *Première Vision*.

L'empresa té oficines comercials a Sant Boi, UK, USA, França, Itàlia, Alemanya i Taiwan i ven gairebé a tots el països: Portugal, Japó, Turquia, Eslovènia, entre d'altres. Actualment, un 60% de les vendes són d'exportació i la resta està formada pels clients espanyols, on *Galler Textiles* és líder del mercat.

Els principals clients de puntes són empreses que fabriquen peces de roba interior que després es vendran en botigues especialitzades del sector, tendes de marca pròpia o grans superfícies. Alguns clients: *Gemma, Belcor, Intima Cherry, Woman's Secret, Love Store, Playtex...* i a nivell internacional, *Triumph, Princess Tam Tam, Wacoal, Marks & Spencer, Carrefour, Lovable, Benetton*, etc.

Meles Must

